

Затверджено
Вченою радою ДДМА 05.11.2020 р.
Протокол № 4.
Введено в дію наказом № 114
від 05.11.2020 р.

Положення про запобігання та протидію булінгу у Донбаській державній машинобудівній академії

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 У своїй діяльності Донбаська державна машинобудівна академія (далі Академія) дотримується законодавства України в сфері виявлення протидії та запобігання булінгу. Академія засуджує булінг на робочому місці або в освітньому процесі та зобов'язується сприяти протидії цим явищам із застосуванням принципів академічної доброчесності згідно Стандарту академічної доброчесності ДДМА. Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Донбаській державній машинобудівній академії та розроблено у відповідності до чинного законодавства України, зокрема, Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», про «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії боулінгу(цькуванню)» та відповідних нормативно-розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України.

1.2. Основною метою даного Положення є підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: здобувачів вищої освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників.

1.3. Задачами даного Положення є:

- ознайомлення учасників освітнього процесу з сутністю поняття булінгу, його видами, проявами та можливими результатами;
- отримання знань з безконфліктних форм спілкування, конструктивних поведінкових реакцій;
- зняття деструктивних елементів у поведінці; творче вирішення конфліктних ситуацій;
- усвідомлення і прийняття відмінностей інших учасників освітнього процесу;
- розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю;
- формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах студентів з навколишнім світом.

2 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ПОЛОЖЕННЯ

Конфлікт - процес крайнього загострення суперечностей та боротьби двох чи більше сторін у розв'язанні значущої для них проблеми який супроводжується негативними емоціями і вимагає розв'язання; це зіткнення інтересів осіб і груп їхній ідей протилежних поглядів потреб оцінок рівня прагнень домагань тощо.

Конфліктна ситуація - ситуація що фіксує виникнення реальної суперечності пов'язаної з сексуальними домаганнями дискримінацією та корупцією потребах і соціальних очікуваннях викладачів і студентів, слухачів або ситуація що становить перешкоду для досягнення поставленої мети хоча б одного з учасників взаємодії

Об'єкт конфліктної ситуації - це матеріальна (ресурси), соціальна (влада) або духовна (ідея, норма, принцип) цінність до володіння або користування якою прагнуть сторони конфлікту.

Предмет конфліктної ситуації - це об'єктивно існуюча або уявна проблема що є основою конфліктної ситуації.

Проблема конфліктної ситуації - це та суперечність що виникає через об'єкт конфліктної ситуації та стає причиною протиборства сторін (проблема влади взаємин першості конкуренції психологічної сумісності тощо)

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу які полягають у психологічному фізичному економічному сексуальному насильстві у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу) спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди приниження страх тривога підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого

Найпоширенішими формами булінгу є:

- фізичний булінг - штовхання підніжки зачіпання бійки стусани ляпаси побиття або нанесення тілесних ушкоджень тощо
- психологічний булінг - принизливі погляди прізвиська жарти жести образливі рухи тіла міміки поширення образливих чуток бойкотування ігнорування погрози підглядкування переслідування залякування плювання на інших шантаж тощо
- кібербулінг - пересилка неоднозначних фото обзивання по телефону знімання на відео бійок чи інших принижень знімання в переодягальнях і викладання відео в мережу Інтернет чи поширення серед дітей цькування чи переслідування через соціальні мережі тощо

- економічний булінг - крадіжки пошкодження ховання чи знищення одягу чи інших особистих речей вимагання грошей тощо

Дискримінація - ситуація за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси кольору шкіри політичних релігійних та інших переконань статі віку інвалідності етнічного та соціального походження громадянства сімейного та майнового стану місця проживання мовними або іншими ознаками які були та можуть бути дійсними або припущеними.

3 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕННЯ

Дане Положення може бути використане в Академії з метою профілактики та запобіганню булінгу та створення соціально безпечного простору шляхом формування у здобувачів освіти відповідального ставлення до своєї честі і гідності, вміння захистити себе та оточуючих.

4 ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИКИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ

4.1 Цькування здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників академії з боку оточуючого соціального середовища, так званий булінг, сьогодні одна з найбільш поширених проблем освітніх організацій, яка істотно збільшує ризик суїциду серед молоді; призводить до ескалації агресії і насильства в колективі, зниження успішності, емоційних і невротичних проблем. Профілактика булінгу передбачає роботу за наступними напрямками:

- ознайомлення професорсько-викладацького складу з особливостями поширення масових негативних явищ серед здобувачів вищої освіти та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над здобувачами вищої освіти, отримувачами освітніх послуг, співробітниками академії, та його видами (висвітлення матеріалів на засіданнях кафедри, кураторських годинах);

- просвітницька робота фахівців соціально-психологічної служби серед молоді щодо попередження насильства з використанням основних форм просвітницької роботи, а саме: лекційної роботи, міні-лекцій, круглих столів, бесід, диспутів, годин відкритих думок, усних журналів, кінолекторіїв, організації конкурсів, фестивалів, акцій, створення клубів із правових знань, організації на базі навчального закладу консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога, соціального педагога, де можна провести зустріч із працівниками правоохоронних органів;

- формування правосвідомості і правової поведінки здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників академії, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості здобувачів вищої освіти, створення умов для самореалізації особистості;

- формування у викладачів навичок ідентифікації насильства яку своїй поведінці, так і в поведінці здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників академії з метою формування умінь відокремлювати існуючу проблему;

- створення в академії умов недопущення булінгу та відповідного середовища для профілактики та боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;

- зміцнення захисних сил особистості та організму впротистоянні цькуванню як для умовно здорових студентів, так і для тих, які вже мають соматичну або психічну патологію;

- проведення бесід з із добувачами вищої освіти з метою профілактики булінгу, виступи провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед підлітків.

4.2 Використовується потенціал навчальних предметів, які вивчаються в академії. Це дисципліни, які присвячені:

- здоров'ю, здоровому способу життя та фізичній культурі;

- особистісному розвитку та плануванню кар'єри;

- дослідженню сім'ї;

- дисципліни психологічного циклу, які направлені на розвиток особистості;

- запровадження методу кейс-стаді в цілях антибулінгової роботи.

4.3. Виховання здобувачів освіти здійснюють відповідно до принципів науковості, системності, наступності, та зв'язку з реальним життям.

5 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ БУЛІНГУ

4.1. Якщо здобувач вищої освіти, отримувач освітніх послуг, співробітник академії став свідком булінгу, то він має повідомити ректора незалежно від того, чи поскаржилась йому жертва булінгу чи ні.

4.2. Після отримання звернення здобувача вищої освіти, отримувача освітніх послуг, співробітника академії, відповідна особа інформує ректора у письмовій формі про випадок булінгу.

4.3. Ректор розглядає звернення та призначає комісію за фактом вчинення булінгу для з'ясування усіх обставин події.

4.4. До складу комісії можуть входити психологи, батьки потерпілого та «булера», керівник закладу освіти та інші заінтересовані особи.

4.5. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то ректор зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи Національної поліції України та Службу у справах дітей.

4.6. Якщо комісія не встановила факт булінгу, а потерпіла сторона не згодна з даним рішенням, то потерпілий може безпосередньо звернутись до підрозділів Національної поліції України.